

List izhaja vsak petek

GLAS

Naročnina in dopisi

naj se blagovoljno pošiljajo opravištvu v nunskih ulicah v tiskarno Karol Mailing-ovo. Vse pošiljatve naj se frankujejo. Rokopisi se ne vračajo. Oznanila se sprejemajo. Plača se za navadno vrstico, če se naznanilo samo enkrat natise, 8 sold., če dvakrat, 12 sold., če trikrat, 15 soldov.

O' Connell.

II.

Po 23letnem javnem delovanju postal je O' Connell gospodar samega sebe in v pravem pomenu kralj svojega naroda. — O' Connell, mož veličastne postave, plemenitega duha, nedosegljive zgovornosti, je imel tudi svoje pomanjkljivosti in pregreške. Bil je vroče krvi ter je pri vsi previdnosti in bistrumnosti večkratov nepremišljeno in preojstro bičal krivične deželске postave. Nobenemu ni prizanesel. Imel je obilo osebnih sovražnikov v nasprotnem taboru, ki so ga do smrti črtili vsled osebnih razžaljenj. Zabredel in zamotal se je bil v marsikatero zadrego, ki njemu kakor odločnemu katoličanu po nikakem ni pristala. Le-ta njegova robata, senčna stran obrusila in opilila se je v dolgoletnem nepretrganem bojevanju. Poznal je svoje slabosti ter neprestano se trudil, znebiti se jih. Brzdal je samega sebe, naposled je tudi samega sebe v vlasti imel. — V tem času je tudi svoj narod v vlast dobil. O' Connell-ova beseda bila je narodu povelje, kateremu protiviti, je toliko veljalo, kakor proti narodu izdajalsko ravnati. Irski narod je postal vsled O' Connell-ove odgoje trezen, zmeren, delalen, strpljiv, odločen in navdušen za pravico in resnico. O' Connell je obrnil narod, kamor je hotel; le-ta mu je bil zvest in udan. Na taborih, kjer se je večkratov sešlo do 100, celo čez 200 tisuč Ircev, nikdar ni bilo naj manjšega nereda. Navdušeni za prostost in v srcu érteči svoje tlačitelje, so vender se na O' Connell-ovo besedo mirno razšli. On je bil gospodar vseh njihovih moči, duševnih in materialnih.

Vender po 23letnem javnem delovanju O' Connell ni dosegel še nobenega zdatnega, političnega koraka. Pri tolikih in raznih društvih ni imel še Irski narod pravega središča, v katerem bi se strinjale vse njegove moči. Tudi ni bilo še varno je ustanoviti koj v začetku. Še le, ko se je O' Connell čutil polnega gospodarja svojega naroda, stori odločilni korak ter ustanovi „društvo irskih katoličanov“, ki se v kratkem razširi po vsem Irskem ter ves narod pod svoje okrilje spravi. Vlada je društvo sicer prepovedala, ali O' Connell je znal je sopet na dan spraviti v novih oblikah.

Vlada spozna, da se zatiranjem društva in proti O' Connellu nič ne opravi, torej je naposled dopusti. S tem pa je imel O' Connell priložnost, doseči svoj namen, da Ircem enakopravnost s protestantskimi Angleži pridobi. L. 1829. drzne se, pri neki novi volitvi samega sebe postaviti za kandidata v angleški parlament. Korak je

bil naj drznisi in odločilen za vso prihodnost in preteklost O' Connell-ovo. Če spodleti, je vse zgubljeno. Taka drznost je osupnila vse kraljestvo. Do takrat ni zamogel noben katoličan v angležkem parlamentu sedeti. Prisega pri ustupu v drž. zbor je temu protivila, ker noben katoličan jo ni mogel storiti, brez da se svoji veri javno odpove. O' Connell pa trdi, da to je veljalo le za Irski parlament, ki je obstal do l. 1800, ne pa za skupni angleški, da je taka prisega na prostem Angležkem grda hinavščina. Protivni Angleži omolknejo. Dan volitve stopi O' Connell pred svoje volilce in reče: „Čas je prišel, da zgine deželi in narodu krivični sistem in jest sem tu, da ga ovržem“. Zmaga je bila sijajna vkljub vsem agitacijam nasprotne angleške stranke. Navdušenost in veselje Ircev ni za popisati. Po vseh cerkvah so se pele zahvalne pesmi. Irski narod ni sam sebi veroval, zdaj še le se je spoznal.

Ministerstvo koj sprevidi, da bi bilo zastonj, ustavljati se ter objavi, da postava je res krivična in da bi bilo nespametno, jo dalje še braniti. Kmalu potem jo ovrže tudi angleški parlament in zagotovi Ircem enakopravnost z Angleži. O' Connell mora podvreči se novi volitvi, ker ni bil prisegel po stari postavi. Bil je sopet voljen. Leta 1833. stopi vsled nove volitve po novi postavi z 36 drugimi enako mislečimi Irci v drž. zbor, on, zmagovalec treh krivičnih stotetij. Bil je zdaj na vrhuncu svoje slave.

DOPISI.

Iz Gorice, 10. avgusta. — (Malo semeniščice.) Po navadi prejšnjih let so napravili rejenci tukajšnjega malega semenišča tudi letos konecletno besedo. Letošnji besedi so dali posebno zanimivost s svojo nazočnostjo zraven prevzvišenega knezonadškofa goriškega milostljivi knezoškof ljubljanski Dr. J. Z. Pogačar, ki so izrazili svojo popolno zadovoljnost s tem, kar so slišali in videli. Posamezne točke so se pa tudi v resnici tako mojstersko vršile, da bi delale čast vsaki gosposki dvorani. Italijanskemu deklamatorju Renanovemu bralo se je na obličji, v očeh, v naglašnji, v kretanji (akciji), da čuti, kar govori; in kar je čutil, je tako živo izrazil, da bi ga umel tudi, kdor ne zna njegovega jezika. Slovenec je deklamoval Preširnovo krasno pesem „Slovo od mladosti“. Odlikovala se je slovenska zgodovinska študija o Tomažu Hrenu, ljubljanskem škofu (1597—1630); marljivega opazovalca človeškega življenja je kazal resnobni, pa dobro osnovani govor pod naslovom: „Le celico najno zapriva, — prostosti sveta ne želiva“ (Preširen). Italijanskemu govorniku je beseda gladko tekla, a zadržaj je bil močno podučiven. Nemška „Schlussrede“ se je spominjala

delilcev in prejemalcev dobrot, ter je k hvaležnosti budila do Boga in ljudi.

Občudovanja vredna je bila neprestrašenost in naravnost, s katero so slovenski in italijanski igralci svoje naloge reševali. Naj je bil smeh ali jok, radovednost ali glad, vse so tako naravno in nepresiljeno izraževali, da bi kdo mislil: to ni igra, ampak se v resnici godi. Ako je mladenčcem to prirojeno, mora jim vsakdo čestitati; ako so se pa v družbi tega privadili, potem bi se smela marsikomu taka družba želeti. Slovenci so igrali „Kaznovano radovednost“, Italijani pa „L' avaro“. Med govore, deklamacije in igre se je vpletalo prijetno petje, katero uči z odličnim uspehom neutrudljivi učitelj g. M. Komel. „Što čutiš“ je bila od nekdanj priljubljena pesem, a v naših dneh bolj, ko kedaj. Aiblingerjev „Jubilate“ in Verdijevi „Lombardi“, kakor tudi Schwerdtov „Tu Sion lauda Dominum“ so pevskemu svetu dobro znani. Peli so tudi Nedvedovo „Domovino“, „Mlatiče“, Braga-ov „Coro di marinai“, Jelenov „Ovlasti ma“ in „Singet Brüder“.

Iz obednice, v kateri se je vse to godilo, podali so se gojenci in gosti na dvorišče. Tu je postavil g. A. Jacobi, mestni učitelj in lajtnant pri domačem brambovskem bataljonu, svoje učence v vrsto, ter je z raznovrstnimi vajami pokazal, kako gibčnost in urnost more doseči mladenško telo pod vodstvom skušenega učitelja za telovadbo. Taka živahnost in lahkost v sukanji in gibanju budi še v priletnem človeku zubelj nekdanjega ognja, kliče mu v spomin nepokojuost njegove mladosti in ga z veseljem navdaja.

Povrnivši se v obednico k pogrujenim mizam so tudi med večerjo nektere zapeli: v veselje nazočim gostom in sebi v čast. Pred odhodom povabljenih gospodov so v vrtu in na dvorišči zažgali še nekoliko umetnih ognjev in na tak način veselo sklenili slovesni dan.

Kakor se sliši, so se rejenci tega zavoda posebno letos tudi v šoli odlikovali pred svojimi vrstniki. To bo gotovo veselilo in tolažilo vsakega prijatelja šole in napredka, najbolj pa zavodovega ustanovitelja, prevz. knezonadškofa, in njegove predstojnike.

Iz Gorice, 10. avgusta. (Učiteljišča na Primorskem).

Minister za uk in bogočastje je ukazal, da naj bode v izgojitev učiteljskih moči za narodne šole v Istri, na Goriškem in Gradiščanskem in v Terstu z okolico vred od šolskega leta 1875/6 začeni javno izobraževališče za učiteljice v Gorici in javno izobraževališče za učitelje v Kropu (Capodistria). Učiteljišče v Kropu bode obsegalo tri razdelke (italjanskega, slovenskega in ilirskega). Učiteljišče v Gorici obstaja za sedaj iz dveh razdelkov, namreč iz slovenskega in italjanskega. Z vsakim teh učiteljišč je združena narodna šola kot vadnica za praktične vaje odgojencev in odgojenk. V Gorici bode nemška

državna dekliška šola s časom pomnožena do pet razredov, ter se precej pri stvorenju ženskega učiteljskega zdruzi z njo kot vadnica. V tej vadnici se bode od sih dob podučevalo v slovenskem in italjanskem jeziku po 3 ure na teden v vsakem razredu, tako sicer, da se bodo mogli otroci na željo starišev ali njihovih namestnikov vdeleževati prvega ali drugega deželne jezika.

Poleg tega služili bodo 3 niži razredi slovenske in italjanske deške vadnice kot poseben oddelek ženskega učiteljskega.

S šolskim letom 1875/6 neha tedaj izobraževališče za učitelje v Gorici in v Terstu, ter se morajo vsi pripravniki ali kandidatje hoteti nadaljevati te študije preseliti na učiteljske v Kopru, kjer se vsi dotični razdelki otvorijo in takoj po sprejemu nakažejo stipendiji. Privatnega izobraževališča za učiteljice pri nunah v Gorici ne bode več, zapre se s koncem tekočega šolskega leta.

15. oktobra 1875 začne novo javno c. k. izobraževališče za učitelje v Gorici svoje delovanje s prvim tečajem slovenskega razdelka in s prvim in drugim tečajem italjanskega razdelka; ako bi nujno trebalo, otvori se tudi tretji tečaj italjanskega razdelka. Do dozidanja novega poslopja za to novo učiteljske bode ta šola v Schmidtovi hiši v ulicah sv. Jvana. Oglasbe in sprejemne poskušnje kandidatij se bodo verševale sredi oktobra tek. leta.—

Vsled ukaza ministrovega bode imelo tedaj to učiteljske dvojno vadnico, dekliško z nemškimi učnim jezikom in deško z narodnim učnim jezikom.

Nekdajna normalka, ki se sedaj zove vadnica, tedaj ne neha, ter postane, ker je v njej tudi nemški jezik obligaten, pripravnica (Vorbereitungsschule) za one dečke, ki hočejo, vstopiti v srednje šole gimnazij ali realko). Po dovršenem III. razredu morejo taki dečki vstopiti v že obstoječo pripravljavnico (Vorbereitungsklasse) in potem v I. gimnazijalko ali I. realko. Četrtega razreda na tej vadnici ne bode več. Ta deška vadnica je za kandidatnje potrebna, ker so učiteljice vsled postave poklicane, da podučujejo v javnih narodnih šolah tudi dečke do 10 leta.

Po tej dvojni vadnici zadobe tedaj kandidatnje sposobnost, da morejo podučevati deklince in dečke, bodi si v narodnem, bodisi v nemškem jeziku.

Upisovale se bodejo deklice sredi oktobra v nemško državno šolo; imela bode v prihodnjem šolskem letu 4 razrede. To isto velja tudi o dečkih, ki vstopijo v italijansko ali slovensko vadnico.

Podučuje se na izobraževališču za učiteljice popolnoma brezplačno. Glede na to, da bodo razen pedagogike in znanstvenih predmetov učitelji strokovnjaki podučevali tudi v petji, glasbi, risanju, telovadbi, francoskem in nemškem jeziku, ženskih rokotvorih in gospodinstvu, ponuja se s tem tudi prav ubogim starišem prilika, da izobrazijo svoje hčerke, kar dosihmal v tej pokrajini ni bilo mogoče.

Za sprejem je potrebna naj manj starost 14 let in 10 mesecev in zadostne vednosti, kar se pa posname iz sprejemne poskušnje. Uboge in duševno nadarjene odgojenke dobe tudi drž. štipendije do zneska letnih 200 gld.; morajo se pa zavezati, da bodo po dovršenih študijah vsaj 6 let podučevale v narodnih šolah, sicer bi ves prejeti znesek morale povrniti visokemu erarju.

Natančneje se poizve v direkcijiski pisarnici v Werdenberskem poslopju v II. nadstropji.

S Tomina, 11. avg. Naj se govori že o šoli ali železnici, o domači ali ptuji pomoči, „mali Pariz“ ima vselej svojo rolo. Dobro se spominjam, da sem kot mali dečko v Gorico prisedši bil od goriških fantalinov pozdravljen: „Tolminski puntar“, na koji pozdrav jim takrat odzdraviti nisem vedel. Ta „epiteton ornans“ ponosnih Tomincev mi je sosebno zdaj v spominu, ko se na Balkanu bije krvavi boj za „krst, dom, i svobodo zlatno“. Orjaški Ercegovinec zapustil je staro majko, mileno ženko, nježna deca, zapustil ognjišče, se poslovil od vsoga, — da razžene temo krvavega polomesca i zasveti solnce križa i zavihra zastava Slave. Tudi naš trg se giba, oživlja, slavni „puntar“ vzdigava roko, — a ne grabi za britki handžar, temuč le po milodare je stegnil roko, da je podeli, koji so vsled punta pod zaščitje i zavetje naše Avstrije pribežali. „Mali Pariz“ je spravil malo podporo (nabralo se je tukaj hitro za došle vboge Ercegovince v Dalmacijo 41 gld. 20 kr.) naj veliki spravijo veliko. Kdo bi bil tako trdosrčen, da, ko bi ti došla vboga od vseh zapuščena vdova z nedolžnimi otročiči na rokah v hišo in bi ti v nji spoznal svojo ljubo sestro — da bi jo hladnokrvno odgnal? Cujte!

Zapuščene vdove z deco so naše vere, naše krvi, so stopile že čez prag v našo hišo v Avstrijo, so naše sestre, naši bratje! Pobegnili so pred turškimi vrugi, kličejo nas na pomoč. Kdo bi jih iz hiše podil? Kdo branil jim podati milodarno roko? V Dalmaciji solzijo vdove i sirote — deca brez otca, ženka brez moža. Ercegovinec pa kliče: A sada — a nikda. Sinovi i hčere Slovenije „mali Pariz“ vam sveti, hitite za lučjo!

Soča, 8. avg. — Iz tisuč in tisuč ust se je nedavno slišalo proslavljati dobrote rajncega cesarja Ferdinanda I. Po mestih in vaseh, po selih in posameznih hišah se je verno ljudstvo po njegovi smrti hvaležno spominjalo prejetih dobrot, ki jih je rajncega blažena roka pogostoma in obilno delila. Celo njegovo življenje je bilo nepretrgana vrsta dobrot, do poslednje njegove ure. Blaga njegova roka je še dva dni pred smrtjo podarila 400 gl. revni cerkvi sv. Jožefa v Soči za nove zvonove, ki jih namerava napraviti tukajšna občina. Bog daj nepozabljivemu vmrlemu, dobrotnemu cesarju večni mir. Tukajšno starešinstvo se živemu cesarju ni moglo zahvaliti; smrt ga je prehitela. Mesto zahvale naj mu pa Bog v večnosti stotero in stotero povrne. Naša dolžnost pa je za rajncega visokega dobrotmka moliti, kar je ljudstvo tudi dejansko storilo na dan sv. Kristine pri slov. sv. maši po rajncem cesarju. Zbrala se je bila ta dan v cerkvi sv. Jožefa obilna množica ljudstva, starešinstvo z županom na čelu in šolska mladina ter molila za dušo pokojnega. Iztekam tukaj tudi v imenu starešinstva prisrčno zahvalo blagorodnemu g. grofu Coronini-u, deželnemu glavarju, ker je prošnjo tukajšnjega starešinstva pri Njih Veličanstvu podpirati blagovolil.

Iz Cirknega, 9. avg. — Redke so slovesnosti, — vsaj v naših krajih, — kakoršno smo pri nas imeli pretečeno nedeljo. Ta dan namreč se je imel našemu marljivemu županu Petru Podobniku slovesno izročiti zlati križ, katerega so mu Njih Veličanstvo o priliki njih potovanja

po Primorskem podeliti blagovolili za zasluge, ki si jih je v kratkem času svojega županovanja pridobil. Ta častni posel zvršit, pripeljal se je g. okr. glavar omenjeno nedeljo dopoldne iz Tomina v Cirkno. Po končani službi božji naznanil se je njegov prihod z mogočnim streljanjem možnarjev. Hitro potem se zberejo k tej slovesnosti povabljeni gospodje v K. f. lovi hiši, pozdravijo prišlega g. okr. glavarja, ter se podajo od tod z g. glavarjem, županom in starešinstvom, ki je zunaj čakalo v sodnijsko hišo. Tukaj je g. okr. glavar v lepo okinčani dvorani županu v pričo povabljenih gospodov in vseh občinskih mož zlati križ za zasluge izročil. Slovesno izročenje zlatega križa se je pa tako vršilo: Gosp. okr. glavar, stoječ pred podobo cesarjevo, ki je bila zares lepo okinčana, naznani nazočim, proti njim obrnen, v lepi slovenščini namen svojega prihoda omeni, kako vedo Njih Velič. presvetli cesar zasluge svojih podložnih ceniti, kako jih pri dani priložnosti radi priznavajo, kar so prav jasno pokazali o priliki svojega potovanja po Primorskem, ko so mnogim zaslužne križe podeliti blagovolili. Zdaj se obrne g. glavar proti županu, ter pravi, da so presvetli cesar o tej priložnosti tudi od njegovih zaslug čuli, ter mu v znamenje svojega pripoznanja zlati zaslužni križ podelili, kar naj ga v prihodnje tem bolj k neutrudnemu delovanju za občni blagor spodbuja. G. glavar pozivlje zdaj vse nazoče k trikratnem „Živijo“ klicu na čast Njih Veličanstva, in ob enem pripne županu zlati križ na prsi. Navdušeno zakličejo vsi trikrat „Živijo“, domača godba pa, ki je bila pred vhomom sodnije postavljena, prične svirati cesarsko himno, in močni strelj možnarjev se od strani razlega. Zdaj pa nastopi trenutek, kateri je gotovo nazoče več ali manj ginil. Župan, zelo ginjen, se zahvali ponižno za podeljeno mu čast, katere ni nikoli pričakoval in katere se kot priprost kmet nevrednega šteje, obljubi za naprej s pomočjo starešinstva neutrudeno delati za blagor občine in h koncu prosi nazoče, naj vsi z njim vred v znamenje zahvale Njih Veličanstvu trikrat „Živijo“ zakličejo, kar se je z navdušenostjo zgodilo. Godba v drugič cesarsko himno svira in pokanje možnarjev jo spremlja. Na to vsi po vrsti, prvi glavar, županu čestitajo.

Ko je bila tako slovesnost končana, se sprazni hitro sodnijska dvorana, in vsi, spremljani od godbe, se pomikajo nazaj proti hiši, v katerej so se poprej zbrali. Župan z odličnejšimi gosti, — takih je bilo 19, — vkrene h K. f. l-u, kjer jim je gostoljubna in občespoštovana gospa, iz prijaznosti do župana in drugih povabljenih, postregla z neprekosljivim obedom; občinski možje, dalje spremljani od godbe, se podajo pa na županov dom, kjer jih je domača gospodinja dobro pogostila. Pri gospodskem obedu je bilo slišati lepih napitnic, katere so vso tovaršijo navdušile in razveselile. Proti koncu obeda pride godba, ki je na mostu pred hišo nekoliko svirala; petje ni izostalo, in mogočno streljanje z možnarji je vso slovesnost povelečevalo. Okoli pete ure predstavi župan g. glavarju celo starešinstvo, s katerim se je nekoliko, pa prav prijazno, pogovarjal. Pred šesto uro se je bilo treba ločiti.

Gospod glavar se priljudno poslovil od vsih gostov, ter se odpelje okoli šestih, spremljan od v. č. g. dekana in nekaterih drugih gospodov do Reke. Tako je minul dan, katerega se bomo Cirkljani gotovo še dalj časa z veseljem spominjali.

Iz goriške okolice, 9. avg. — Vsi ljudje vse vedo, pravi pregovor; sami na sebi pa vsak dan skašamo, da posamezni vemo malo. Zato se radi drug z drugim posvetujemo, pa tudi časopise imamo v ta namen, da se po njih podučujemo v potrebnih rečeh.

Da molčim o drugih sto i sto rečeh, omenim le, da nas je veliko nevednih o tem, kako i po katerih postavah c. k. „Gebührenbemessungsamt“ v Trstu računni „namestnik o pristojinskem davku“. Ne na prste, na stotine se štejejo sl. županstva, cerkv. oskrbnitva i zasobniki, kateri to nevednost drago plačujejo ali kar v denaru ali pa s sitnimi pisarijami. Eden ni v pravem času napovedal svoje kapitale itd.; drugi ni znal, kaj vse je podvrženo omenjenemu davku (n. pr. občinski dohodki od lova...); tretjemu je kaj drugega pomanjkovalo: vsi trije so zapadli kazen.

Kak vesten župan ali oskrbnik cerkvenega premoženja bi rad sam preračunal svoj davek, da bi občina ali cerkev ne trpela škode. Po znanih pravilih si poišče čisti znesek, pa vendar ne izmolze mu lahko tisti davek, nego kompetenten c. k. urad za odmero davka. Vse to enega i drugega pripravi k spoznanju svoje nezmožnosti nevednosti. Toda svojo nevednost spoznati pa temu i unemu brani tista človeštvu sploh prirojena slabost, vsled katere marsikdo raji trpi škodo nego bi se ponižal i izkal poduka; marsikdo si ga pa tudi ne more ali ne ve poiskati.

„Glas“ bi tedaj dotičnim svojim naročnikom jako ustregel, ako bi hotel prinesiti poduk o namestku pristojinskega davka; i veliko ljubav bi jim storil, kdor bi spisal umevno a temeljito tak poduk na podlagi zdaj veljavnih dotičnih postav.

Ogled.

Avstrija. Na Dunaji bo v kratkem ministersko posvetovanje pod cesarjevim predsedništvom. Na dnevnem redu bodo razni predlogi za delegacije, državne zборе in cesarjev nagovor pri otvorenji ogrskega. Delegacije bodo prej zborovale, nego drž. zbor, ki se snide mesca novembra.

V Gradcu je mestno starešinstvo podrlo podobo sv. Trojice, koja je stala pri uhodu v tako imenovano ulico „Sackgasse“. L. 1680. je bila postavljena po dovoljenji cesarja Leopolda I. v znamenje storjene obljube. Skoz 200 let so verni prebivalci v procesijah vsako leto Boga hvalili za prejeto dobroto in l. 1857. so zbrali 10.905 gld., da so ta mestni kinč popolnoma popravili in olepšali. Starešinstvo je liberalno do temena in kot tako ne more trpeti krščanskega znamenja. Ugovor graškega ordinarijata pri namestništvu je bil brezvspešen.

Govori se, da bo pri otvorenji ogrskega državnega zbora poleg cesarja tudi nazoč cesarjevič Rudolf. Na Ogrskem so volitve končane, ravno tako tudi na Hrvaškem. Makane je bil enoglasno izvoljen v Porto-re, vendar njegova stranka je silno majhna v zagrebškem zboru.

Zunanje države. Srbski knez Milan bival je devet dni na Dunaji in se zaročil z Natalijo Kečkovo. Ta vest je vzbudila v Belgradu veliko veselje in sprejem knezov bo sijajen; knez je imel pogovore z Andrassy-em o kupčijskih zadevah, tudi po-

litični položaj sedanji je bil predmet razgovorov.

Hercegovinska vstaja je potisnila vse drugo politično gibanje v kot. Nekteri listi so svojim bralcem trdili, da vstaja je zadušena, a djanja so pokazala, da vstaja ni zadušena, ampak da raste v prid — Hercegovincem. Do sedaj so vstajniki več ali manj vselej zmagali, mesto Trebinje, ki šteje kakih 10.000 prebivalcev, so oblegli, pomoč jim dohaja od vseh krajev tako v denarjih, kakor tudi vojakov prostovoljcev jim dohaja še celo iz Francoskega. Tri glavne vlade, Avstrija, Rusija in Prusija se ne bodo mešale v to zadevo, prepustijo njeno rešitev Turku. Zadnja naznanila poročajo o zmagah vstajnikov.

Na Španskem so se zadnje zmage Alfonzovcev v pravi luči pokazale, da so bile zmage — Karlistov. Ker vladne vojne drugače nič ne opravijo, požigajo mesta, vasi in žito na polji. Don Karlos je preklical tako imenovani placetum regium, skofje tedaj niso dolžni svoja pisma in kar je enakega prej vladi v potrjenje dajati.

Na Angležkem je irska svečanost Daniel O'Connell-ova bila sijajna. Okoli 400.000 ljudi se je vdeležilo, med njimi 40 škofov in več ko 1000 duhovnov. Kardinal Cullen je imel veliko mašo v katedrali, kakih 300 pevcev je pelo.

Domače stvari.

(Duhovne vaje). — Premilostljivi in prevzvišeni nadškof, skrbeč za dušni napredek svojih delalcev v vinogradu Gospodovem, poskrbeli so tudi letos za duhovne vaje in v ta namen razposlali so sledeči oklic, kterega bo duhovščina gotovo z veseljem sprejela:

Častiti duhovščini! Tekoče leto bodo duhovne vaje prihodnji mesec september in sicer od 14. do 17. v velikem semenišči.

Duhovne vaje bo vodil visoko častiti P. Jožef Pastarini dr. J. Te duhovne vaje so posebnega pomena zavoljo svetega leta.

Vabimo toraj in prav srčno želimo, naj se duhovni, bodi si dušni pastirji, bodi si, da so v drugih službah, prav obilno vdeležijo.

Duhovni, ki se želijo vaj vdeležiti, naj to o pravem času naznanijo ali po prečastitih dekanah ali naravnost tukajšnjemu ordinarijatu.

Prišli naj prinesejo seboj talar, roket in brevir in naj se 13. sept. oglasijo pri prečasti temu vodju semeniškem.

Vsi gospodje, ki se bodo duhovnih vaj vdeležili, bodo dobili proti primernem plačilu stanovanje in hrano.

V mestu stanujoči gospodje se zamorejo po končanih molitvah zvečer domu podati, drugo jutro pa naj se v pravem času vrnejo.

V Gorici dne 10 avgusta 1875.

Andrej l. r.
nadškof.

(Knez in škof dr. J. Z. Pogačar) došel je v nedeljo po noči v Gorico, kjer se je mudil v ponedlek in torek. Stanoval je v nadškofovi palači in obiskal v ponedlek zvečer veselico, katero so imeli gojenci malega semenišča v zavodu, v torek pa veliko semenišče. Iz zaneslji-

vega vira zvemo, da bo dr. P. za škofa posvečen 5. septembra v Ljubljani, ako do takrat dojde breve iz Rima. V Ljub. se neki glede petja v stolni cerkvi delajo taki slovesnosti primerne priprave. U torek zvečer se je Mons. Pogačar zopet odpeljal v Ljubljano.

(Imenovanje). — Gospod F. Conte Dandini, adjunkt pri tukajšni sodnji, je imenovan za okrajnega sodnika v Tržiču (Monfalcone.)

(Matura.) Na tukajšni gimnaziji podvrglo se je preskušnji zrelosti 16 osmošolcev. Zmed teh so naredili preskušnjo z odliko: Gelingsheim, Knobelsdorf in Stefani. Spričevalo zrelosti so udobili: Kovačič, Gabrielčič, Kacafura, Luzzatto, Mikuluš, Lavrenčič in Uršič. Zmed ostalih 6 „nezrelih“ zamorejo trije ponavljati skušnjo čez dva meseca, eden čez pol leta in dva čez leto.

Na viši realki je bil izid pri maturi prav žalosten. Zmed 7 kandidatov naredil je samo eden (Hugo Steinhardt) skušnjo, šest jih je padlo!

Nadzoroval je skušnje dež. nadzornik Dr. E. Gnad.

(Deželni odbor) je izročil prodajo zemljevida goriško-gradiščanske grofije, kojega je narisal g. okr. šolski nadzornik Franjo Vodopivec J. K. Seitz-u v Gorizi. V njegovi čtacuni v semeniški ulici se dobiva po enaki ceni, kakor do zdaj, to je po 2 gld. vsak iztis.

(Prva odborova seja) pevskega društva „Slavec“ je bila v četrtek 12. t. m. ob 1. uri popoldne. Sešlo se je odbornikov 11 in predsednik prof. Hafner v primernem nagovoru vabi odbornike, naj po cesarjevem geslu „viribus unitis“ krepko delajo za razvoj društva. Zahvali se za skazano mu čast, da ga je občni zbor izvolil predsednika in prestopi se na dnevni red. Važnejši točke dnevnega reda so bile: volitev tajnika (A. Leban), blagajnika (Dolenc) in arhivarja (Fr. Vidie), razgovor o nakupovanji raznih potrebščin za društvo (odborniki so prevzeli posamezne naloge), — razgovor o izdaji zbirke lepih cerkvenih in svetnih pesem, — stan društvenega premoženja — razgovor o prvem koncertu se je odložil za prihodnjo sejo, ravno tako tudi še nekatere druge sem spadajoče reči. Konečno se je še na znanje vzela želja, katero je izrazil odbornik Fr. Vidie, naj g. predsednik blagovoli vselej prej naznaniti dnevni red, da se ve, o čem bo razgovor.

Razne vesti.

— Dvorni svetovalec vitez Miklošič in — cigani. V zadnji seji dunajske akademije izročil je Miklošič znanstveno obravnavo pod naslovom: „Vocabular der Sprache der Zigeuner der Bukovina“. (Besednjak ciganskega jezika v Bukovini.)

— Škof Strossmayer obhaja 8. septembra svojo petindvajsetletnico, kar je škof v Diakovaru. Za to svečanost se delajo velikanske priprave.

— Neljub dogodek pri maturi. V Florencu so pri zadnji maturi zasledili to le selparijo. Komisija je odločila in ministerstvo je potrdilo, naj se nek odlomek iz grščine prevede na italijansko. To se je zgodilo, pa več abiturientov je več prestavilo, kakor je bilo v grškem tekstu.

Na poti, ko je romala naloga od minister-

stva nazaj komisiji, je bil en kos prečrtan, da naj se izpusti. Prej pa je nek poseben „prijatelj“ abiturientov udobil vso nalogo in jo proti plačilu 1500 lir *esq* prestavi in dijakom izroči, ne misleč, da bodo gospodje kaj izpustili. V tej sili prijatelj ni bil na pravem mestu, pa abiturienti tudi ne „zreli“. Preiskava se je začela.

— *Banka „Slovenija“*. Te dni nas je obiskal glavni nadzornik in agent imenovane banke. Nalogo ima, da postavlja posamezne agente in sprejema zavarovanja na življenje in proti ogaju. Ker si banka vse prizadeva postati naroden denarstven zavod in ker je zdaj gospodarstvo v vrlo dobrih rokah naj tudi narodnjaki po deželi, po celi „Sloveniji“ banko podpirajo s tem, da se le pri nji zavarujejo. Iz tega namena tudi naši narodni duhovščini in vsem domoljubom prav gorko priporočamo, naj sedaj potujočega agenta podpirajo s svetom in dejanjem, posebno pa s prav zdatnim zavarovanjem pri banki.

— *Srečna država*. V neki državi štejejo 96 ministrov v pokoji, ki uživajo malenkost 360.000 goldinarjev pokojnine, kakor vladna poročila naznanjajo. Ta srečna država je — Avstrija.

— *Šola za črkostavke na Dunaji*. „Buk. paed. Blätter“ prinašajo v št. 13. to-le važno novico: Na Dunaji se bo osnovala šola za črkostavke. Deklice iz dežele se jemljejo kot učence v podučevanje, odgojo in preskrbljenje proti primerni odškodnini. Po pretečenih štirih mesecih zaslužijo take deklinje od 3 do 5 gold., in v teku leta še enkrat toliko. Popolnoma izurjena stavka zamore na teden zaslužiti od 15 do 20 gl. Pogoji, pod katerimi se deklinje sprejemajo, je ročno branje in pravopisje v nemškem jeziku. Stariši in odgojitelji naj se obrnejo do Stefanije Demel na Dunaji (Wien, Döbling, Barawitzkagasse, 6.)

— *Hohenburg* je majhno mesto na Bavarskem. Tu imajo posnelanja vredno navado, da mora vsak otrok zapustivši šolo na nekem občinskem prostoru eno drevesce zasaditi, katero ostane za vselej njegova lastnina. Kdor je imel priliko opazovati, kako skrbno otroci svoja drevesca gojijo, se je lahko prepričal, da se na ta način vcepi otrokom ljubezen do sadjereje in tudi hudobno poškodovanje dreves odstrani.

— *Zvonovi imajo pogostokrat — smolo*. „Germania“ poroča iz Kolina 17. julija: Danes ob 9. uri je bilo odločeno, da bo nov „cesarski zvon“ v stolni cerkvi prvokrat zvonil. Če tudi je bila ta zadeva prav za prav le umetniku, ki je po silnem trudu zvon vendar vlil, mar, bilo je še prej ljudi nazočih in tudi jaz med njimi. Zvon je velikansk, drog na katerem se velikanska teža suče, tehta 180 centov. Pripomočkov, velikana iz njegovega visečega položaja spraviti in predramiti, se ne manjka. 35 delalcev je stalo pri vrveh drug poleg in vrh drugega in na dano znamenje začnejo zvon goniti. Više in više se giblje velikani, pa ostane mutast in noče dati glasu od sebe. 16 centov težak bat se giblje z zvonom, pa noče vdariti ob plat zvona. Cez nekaj dni napravijo drug bat, pa tudi ta noče ob zvon biti. Pruskega cesarja zvon ima tedaj smolo. V začetku niso mogli zvona viliti brez pogreška, zdaj imajo zvon, pa bat — nagaja.

Borsni kurzi na Dunaji 13. avg.

Enotni drž dolg v papirju	70	95
„ „ „ v srebru	74	20
Drž posojilo leta 1860	112	20
Akcije narodne banke	933	—
Kreditne akcije	217	20
London	111	35
Napoleon d' oro	8	91
Cekini	5	28
Adžijo srebar	101	20

OZNANILO.

Vodstvo goriške zastavljavnice, ustanovljene po grofu Jožefu Thurn-u, naznanja, da se bodo prodajale na javni dražbi dne 9. septem. 1875 in po tem iste še ne rešene zastave, ki so bile II. četrt leta 1874 (to je: mesca aprila maja in junija 1874) zastavljene.

V Gorici dne 10. avg. 1875.

Vodja:

I. Kumar.

NB. Častita duhovščina se prosi, da bi blagovolila ljudstvu v cerkvi objaviti to dražbo.

Razpisana služba.

Vsled današnjega sklepa tukajšnjega glavnega odbora se razpisuje služba tajnika tukajšnjega c. k. kmetijskega društva.

On ima sestavljati v zmislu §. 32. društvenih pravil zapisnike občnih zborov in sej glavnega odbora, kakor tudi odborovih odsekov in oddelkov, sestavljati društveni list v italjanskem jeziku in statistične pozvedbe pridelkov, izvrševati naloge, ki mu jih glavni odbor naročuje, in poslednjič mu je odgovornemu biti za opravila in za red društvene pisarnice.

Dotične vloge, ki naj se opirajo na dokaze zmožnosti prosivca in sosebno njegovih pisateljskih del, kakor tudi njegovega izobraženja v znanstvu in zmožnosti jezikov, naj se predložijo podpisnemu predsedništvu pred 31. oktobrom t. l.

C. K. kmetijsko društvo
v Gorici dne 29. julija 1875.

Predsednik:
Coronini I. r.

Oznanilo.

V cerkvi sv. Florjana v Vel. Žabljah so za srednje cerkve prav pripravne orgle po prav nizki ceni raprodaj.

Kdor jih želji ukupiti, naj se oglasi pri cerkv. predštojništvu.

Javna prošnja.

Podpisani fajmošter lepo prosi, da bi vsi tisti, ki so prostovoljno podpisali ali podkrižali, v petih ratah ali v petih letih za zvonove nove Gradenske cerkve v Mirnem kaj dati ali darovati, spomnili, da letos je peto leto ali peta rata že prešla. Sicer res je, da nekateri so se podpisali 50 30 gold. dati, in so jih uže dali; drugi 25 20 15 12 in veliko njih 10 8 5 goldinarjev, in so uže nekoliko na račun dali, narveči del pa le samo en goldinar v petih letih dati pa vendar se je že 1600 goldinarjev vkup spravilo, ki so v Goriški hranilnici na obresti naloženi. Ako bi bili vsi plačali, imeli bi že 8000 goldinarjev, kar bi dalo priložnost nove zvonove uže za prihodne kvatre septembra omisliti.

Zatorej prosi ponižno podpisani, da bi častiti gg. duhovniki, kateri imajo že v rokah pobotnice tistih, kateri so se podpisali, ne prisiljeni, ampak prostovoljno podpisali ali podkrižali za zvonove nove gradenske cerkve kaj darovati, opomnili, njih dolžnost storiti, in denar, mirenskemu fajmoštru ali častitemu gospodu kaplanu Alojzu Carli-u poslali, za kar bodo od Bogu plačilo prijeli.

V Mirnem dne 2. julija 1875

Janez K. Eleršič,

fajmošter.

PRODAJA

pravega domačega vina.

Belo iz Ipave od 10 do 12 gl. vedro
Črno furlansko 14 „ 16 „ „

Dobiva se v drogeriji
Seppenhofser-jevi
na

Travniku

MOLITVE

za sveto leto 1875 s kratkim podukom

je naslov knjižici, ki je prišla v Mailingovi tiskarnici na svetlo in velja:

1 iztis	4 solde
10 iztisov	30 soldov
50 „	1 gl. 25 „
100 „	2 „ — „

Četrtni natis.